

การปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในยุควิถีใหม่
(New Normal): กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
The Adjustment to Online Learning of Chinese Exchange Students In the
New Normal Era: A Case Study at Huachiew Chalermprakiet University

วิไล ธรรมวาจา (Wilai Thamvaja)

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
Assoc. Prof., Department of Language Studies
Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University
Email: thamvaja@hotmail.com

Received: May 31, 2024, Revised: October 11, 2024, Accepted: December 20, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการเรียน วิธีการปรับตัว และกระบวนการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ นักศึกษาจีนในโครงการแลกเปลี่ยนจีน-ไทย รุ่นที่ 15 ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จำนวน 65 คน เครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ความถี่ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัญหาด้านการสื่อสาร ปัญหาด้านทัศนคติและพฤติกรรม ปัญหาด้านวิธีการเรียน ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัญหาด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ 2) ผู้เรียนใช้วิธีการปรับตัวแบบสุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.40 รองลงมาคือ การปรับตัวแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 47.84 และการปรับตัวแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 3.76 ตามลำดับ และ 3) กระบวนการปรับตัว มี 4 ระยะ ตามลักษณะ U-Curve Model ได้แก่ ระยะเวลาฝังพระจันทร์ ระยะเวลาเผชิญปัญหา ระยะเวลาปรับตัว และระยะหลังการปรับตัว ซึ่งมีลักษณะหมุนวนหลายรอบ และบางคนไม่มีระยะน้ำฝังพระจันทร์ แต่จะมีความตื่นตระหนกทางวัฒนธรรมและเริ่มเข้าสู่ปัญหาทันที ดังนั้นการจัดการเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร และมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: การปรับตัว กระบวนการปรับตัว ปัญหาการเรียนออนไลน์ ยุควิถีใหม่ นักศึกษาแลกเปลี่ยน

Abstract

This research aims to study the learning problems, method of adjustment, and online learning adjustment process among Chinese exchange students. Mixed methods research was employed to achieve these objectives. The sample consisted of 65 Chinese exchange students in the batch 15th studying in the Bachelor of Arts program in communicative Thai as a second language program. Questionnaires and interviews were used to collect data. The statistics used were the mean, standard deviation, percentage, frequency value, and Pearson Product Moment

Coefficient. The results of this study revealed that: 1) problems with online learning among Chinese exchange students ranged from most common problems to least common. The most common problem was communication problems, followed by attitude and behavioral problems, learning methods problems, environmental problems, curriculum and teaching problems, social and cultural problems, and technological problems, respectively. 2) the method of adjustment is found that most students adapt to struggle (48.40%) followed by a compromise reaction (47.84%), and withdrawal reaction (3.76%), respectively. 3) the adjustment process can be divided into 4 phases according to the U-Curve Model, including the honeymoon period, coping period, adjustment period, and post-adjustment period which looks like it spins around many times. Besides, some students do not have a honeymoon period. However, there is a culture shock and it leads to a frustration stage. So effective online learning requires collaboration between instructors, students, in terms of curriculum, and universities.

Keywords: Adjustment, Adjustment process, Online learning problems, New Normal era, Exchange students

บทนำ

สถานการณ์วิกฤต COVID-19 มีผลกระทบต่อทุกระบบในสังคม ไม่เว้นแม้แต่วัยรุ่นและการศึกษาที่ต้องหยุดชะงัก เพราะปิดสถานศึกษาไปชั่วระยะหนึ่ง ก่อนจะปรับตัวและขับเคลื่อนการเรียนการสอนให้ดำเนินต่อไปท่ามกลางวิกฤตที่ยังคงดำเนินอยู่ โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นกลไกขับเคลื่อนระบบการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ ดังจะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาทุกระดับเปลี่ยนวิถีจัดการศึกษา จากเดิมที่มีการเรียนการสอนเฉพาะในห้องเรียน ปรับเปลี่ยนมาเป็นการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการก้าวเข้าสู่รูปแบบการศึกษาในยุควิถีใหม่ หรือที่เรียกกันว่า “New Normal”

รองศาสตราจารย์ มาลี บุญศิริพันธ์ คณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ราชบัณฑิตยสภา (กรุงเทพฯ, 2563) อธิบายไว้ว่า “New Normal แปลว่า ความปกติใหม่, ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างหนึ่งปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่คุ้นเคย” ซึ่งสามารถนำมาอธิบายลักษณะของ New Normal ด้านการศึกษาได้ว่า เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) ที่เน้นบทบาทของผู้เรียนในการกำหนดวิธีการเรียนรู้และเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความร่วมมือด้านการศึกษา ทั้งในรูปแบบการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำในสาธารณรัฐประชาชนจีนมากกว่า 40 แห่ง เช่น มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกว่างซี มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และการเงินยูนนาน มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเจ้อเจียงเยว่ซี สถาบันเซียงซือหู-มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี และวิทยาลัยการแปลฉงชิ่งหนานฟาง เป็นต้น ซึ่งแต่ละปีจะมีนักศึกษาชาวจีนจำนวนมากเดินทางมาศึกษาแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมไทย ภาษาอังกฤษ การท่องเที่ยว และบริหารธุรกิจ (วีไล ธรรมวาจา, 2564, น. 2-3) ซึ่งโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับสถาบันการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีนของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 เพื่อรับนักศึกษาชาวจีนเข้ามาเรียนในหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งมีนักศึกษาชาวจีนจำนวนมากให้

ความสนใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) โดยเดินทางมาเรียนที่ประเทศไทยและดำเนินการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติแบบเผชิญหน้า ซึ่งรับมาต่อเนื่องทุกปีการศึกษา จนกระทั่งเกิดสถานการณ์วิกฤต COVID-19 เมื่อปลายปี พ.ศ.2562 ส่งผลกระทบต่อการทำความร่วมมือด้านการรับนักศึกษากลุ่มใหม่ในปีการศึกษา 2563 เป็นอย่างมาก ดังที่ Jiang Nannan (สนทนาทางโทรศัพท์, 2 กันยายน 2565) เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ผู้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการประสานงานเพื่อทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยต่างประเทศกับมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กล่าวถึงปัญหาด้านการรับนักศึกษาใหม่ชาวต่างชาติในช่วงเกิดสถานการณ์วิกฤต COVID-19 ไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการของจีนได้มีประกาศโน้มน้าวให้นักเรียน-นักศึกษาลดการเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทางมหาวิทยาลัยในความร่วมมือของจีนในฐานะหน่วยงานส่งออกนักศึกษาจำเป็นต้องรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัยของนักศึกษา จึงได้ปรับแผนการเรียนด้วยการไม่จัดโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา หันมาใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง ทำให้มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติไม่สามารถรับนักศึกษา MOU มาศึกษาต่อที่ประเทศไทยได้ เช่นเดียวกับกรณีของนักศึกษา Walk in ที่มีความกังวลเกี่ยวกับโอกาสในการประกอบอาชีพในประเทศไทยหลังสำเร็จการศึกษาและไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศได้ รวมถึงผู้ประกอบการไม่อยากจะหลูกหลานเดินทางออกนอกประเทศ เพราะกลัวจะติดโควิดระหว่างเดินทางหรือติดอยู่ในขณะอยู่ในต่างประเทศ จึงทำให้นักศึกษาจีนที่เลือกเรียนกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศน้อยลง ทั้งนี้ แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็คือ การปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ ซึ่งได้รับการตอบรับทางบวกจากมหาวิทยาลัยในความร่วมมือของจีนหลายแห่ง

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติดำเนินการแก้ไขปัญหारेื่องการรับนักศึกษาใหม่ชาวต่างชาติได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และทันสมัย ด้วยการนำเทคโนโลยีมาเป็นกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงทำให้มหาวิทยาลัยหลายแห่งในสาธารณรัฐประชาชนจีนยังคงให้ความสนใจทำข้อตกลงร่วมมือทางการศึกษา (MOU) มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ในปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักศึกษาวาเงินในโครงการนักศึกษาแลกเปลี่ยนจีน-ไทย รุ่นที่ 15 มากกว่า 200 คน ที่เลือกศึกษาที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การจัดการเรียนออนไลน์ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในยุค New Normal ที่เปลี่ยนแปลงวิธีเรียนที่เป็นอยู่เดิม เป็นการเรียนที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัยมาช่วยจัดการเรียนการสอน ซึ่งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้ปรับกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองให้แก่ศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนตามนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนแบบผสมผสาน กล่าวคือ นักศึกษาเก่าที่อยู่ในประเทศไทยสามารถเข้าเรียน Onsite ได้ ส่วนนักศึกษารับเข้าใหม่ที่อยู่ประเทศจีนเข้าเรียน Online ผ่านโปรแกรม Microsoft Teams เป็นหลัก และตลอด 2 ปีการศึกษา (ปีการศึกษา 2563-2564) ยังไม่ได้มีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบว่าผู้เรียนต่างชาติประสบปัญหาในการเรียนออนไลน์อย่างไร ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นต้องศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหและออกแบบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มผู้เรียนต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งควรดำเนินการควบคู่ไปกับการศึกษาการปรับตัวของผู้เรียนว่ามีวิธีการแก้ไขปัญหในการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองอย่างไรในสถานการณ์ที่ต้องอยู่ในบริบทต่างชาติ รวมทั้งเมื่อศึกษาแนวโน้มของการศึกษาแล้วพบว่า แม้สถานการณ์วิกฤต COVID-19 จะคลี่คลายลง แต่การจัดการเรียนการสอนจะเปลี่ยนไปเป็นการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน (Hybrid Learning) ซึ่งการออกแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้เหมาะสม จะช่วยให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่เรียนออนไลน์สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวของผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาที่สองพบว่าประเด็นการศึกษานี้ได้รับความสนใจค่อนข้างมาก ดังจะเห็นว่าม้งงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาเรื่องการปรับตัวของผู้เรียนต่างชาติ เช่น งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการปรับตัวของนักศึกษาจีนเมื่อเข้ามาศึกษาในประเทศไทย” ของ

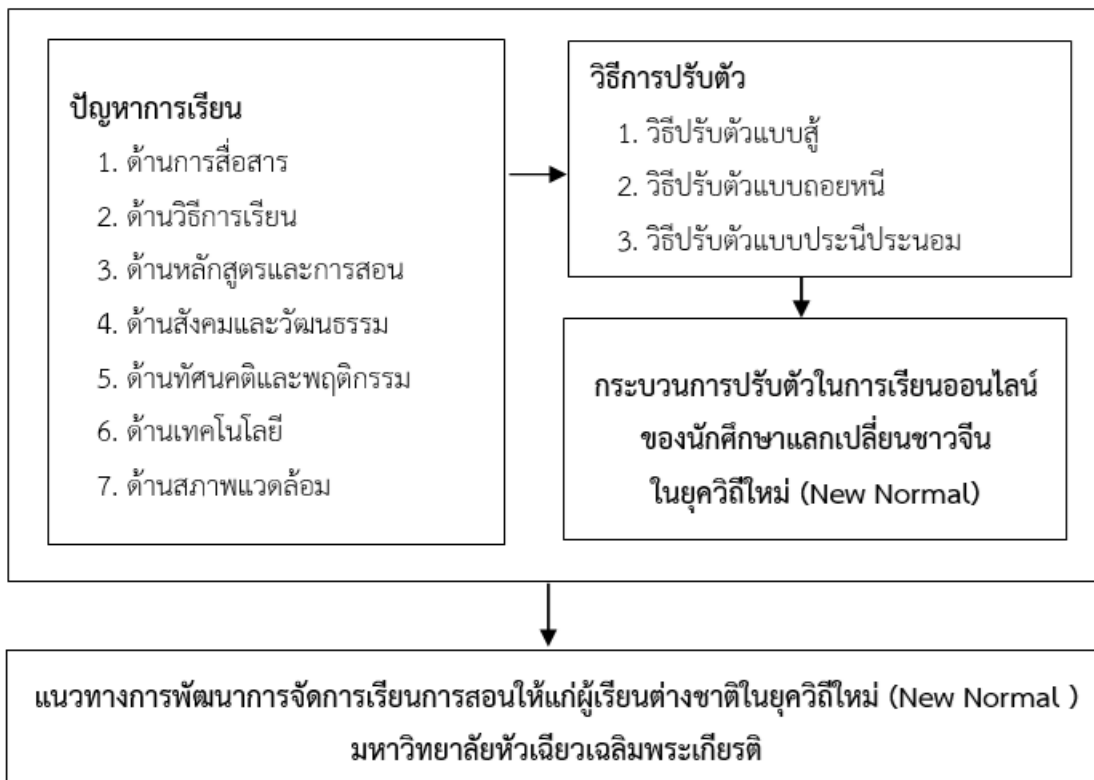
Zhang (2011) งานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในประเทศไทย: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา” ของ Ren, Bunpiem, and Mahakhan, (2012) งานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ: กรณีศึกษานักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต” ของ ธัญรัช วิภัติภูมิประเทศ (2559) และงานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวทางวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” ของ กมลทิพย์ รักเกียรติยศ และคณะ (2560) เป็นต้น ซึ่งงานวิจัยดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมในบริบทของเจ้าของภาษาเป็นสำคัญ ยังไม่ปรากฏการศึกษาปัญหาและวิธีการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาที่สองมาก่อน ในขณะที่การศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของผู้เรียนในยุควิถีใหม่ในรูปแบบงานวิจัยยังปรากฏไม่มากนัก เช่น งานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19” ของ กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563) หรืองานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวทางเทคโนโลยี ภายหลังกوفيد-19: กรณีศึกษานักศึกษาในระดับอุดมศึกษา” ของ วรินทร์ พูลผล และธัญพัทธ์ ไคว์วานิช (2564) เป็นต้น ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีเป้าหมายเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนชาวไทย ยังไม่พบการศึกษาคณะของผู้เรียนต่างชาติ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาและวิธีการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาต่างชาติในสถานการณ์วิกฤต COVID-19 หรือยุควิถีใหม่ (New Normal) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ศึกษาผ่านโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับสถาบันการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน ปีการศึกษา 2565 เพื่อศึกษาปัญหาและวิธีการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ในยุควิถีใหม่ (New Normal) ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งผลจากการศึกษาจะทำให้เห็นกระบวนการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนต่างชาติ และได้แนวทางสำหรับแก้ไขปัญหาการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนต่างชาติได้ อันจะเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. เพื่อศึกษาวิธีการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
3. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้แก่ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในยุควิถีใหม่ (New Normal) ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่ศึกษาผ่านทางโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา กับสถาบันการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน รุ่นที่ 15 ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทย เป็นภาษาที่สอง) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รับเข้าในปีการศึกษา 2565 จำนวน 204 คน แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรแลกเปลี่ยน 2 ปี หมายถึง นักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐประชาชนจีน 2 ปีแรก และเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศอีก 2 ปีหลัง จำนวน 65 คน และนักศึกษาหลักสูตรเรียนร่วม หมายถึง นักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นหลัก แต่มีวิชาเอกหรือวิชาเลือกเสรีที่เลือกเรียนออนไลน์ในมหาวิทยาลัย ในต่างประเทศ (ประมาณ 1-3 วิชาตลอดปีการศึกษา) จำนวน 139 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่ศึกษาผ่านทางโครงการแลกเปลี่ยน นักศึกษากับสถาบันการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน รุ่นที่ 15 ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รับเข้าในปีการศึกษา 2565 เฉพาะประเภทหลักสูตรแลกเปลี่ยน 2 ปี จำนวน 65 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ขอบเขตของการวิจัย

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจากกลุ่มผู้เรียนต่างชาติ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเมื่อปีการศึกษา 2564 ด้วยวิธีการชักถามและสังเกต และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการปรับตัวของผู้เรียนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งผู้เรียนชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนในยุควิถีใหม่ (New Normal) เพื่อประมวลผล จนสามารถกำหนดเป็นแนวทางการศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านวิธีการเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านทัศนคติและพฤติกรรม ด้านเทคโนโลยี และด้านสภาพแวดล้อม

2.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2566

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย 2 ฉบับ สำหรับใช้เก็บข้อมูล ได้แก่

3.1 แบบสอบถาม สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนและวิธีการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 ปัญหาการเรียน เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แบ่งสภาพปัญหาเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านวิธีการเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านทัศนคติและพฤติกรรม ด้านเทคโนโลยี และด้านสภาพแวดล้อม ตอนที่ 3 วิธีการปรับตัว เป็นแบบสอบถามปลายปิด กำหนดคำตอบแบบเลือกตอบตามสภาพปัญหาที่พบ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ตามแนวคิดของ กันยา สุวรรณแสง (2536) ซึ่งครอบคลุมวิธีการที่นำมาใช้ในการปรับตัวเมื่อเผชิญกับอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ การปรับตัวแบบสู้ การปรับตัวแบบประนีประนอม และการปรับตัวแบบถอยหนี โดยมีคำถามปลายเปิด 1 ข้อ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบวิธีการปรับตัวลักษณะอื่น ๆ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของตนเอง และตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาที่พบในการเรียนออนไลน์ลักษณะอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยนำไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านสังคม จิตวิทยา และการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ที่มีประสบการณ์การสอนผู้เรียนต่างชาติผ่านช่องทางออนไลน์ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.93 นำไปแปลเป็นภาษาจีน จากนั้นนำไปทดลองครั้งที่ 1 ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) .20 ขึ้นไปทุกข้อ และทดลองครั้งที่ 2 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.981 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบสัมภาษณ์ สำหรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน เป็นคำถามปลายเปิด เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยนำไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านสังคม จิตวิทยา และการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ที่มีประสบการณ์การสอนผู้เรียนต่างชาติผ่านช่องทางออนไลน์ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 แปลเป็นภาษาจีนและจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบ่งเป็น ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิด จะใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยนำผลมาหาเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด จะใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายผล รวมทั้งข้อคิดเห็นอื่น ๆ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำเสนอกระบวนการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ตามแนวคิด U-Curve Model Theory ซึ่งเหมาะจะนำมาอธิบาย

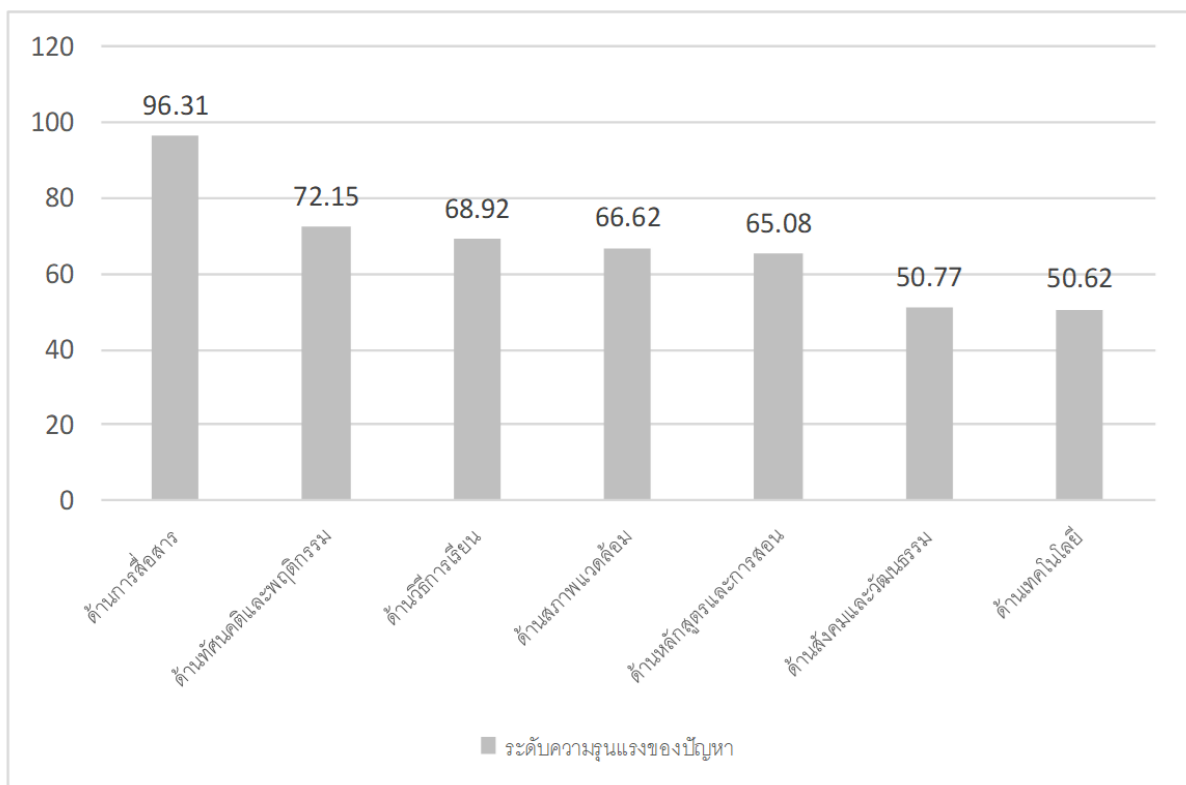
ขั้นตอนการปรับตัวทางวัฒนธรรม และสรุปข้อคิดเห็นของผู้เรียนต่างชาติเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในรูปแบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและวิธีการปรับตัวของผู้เรียนต่างชาติเป็นสำคัญ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ในยุควิถีใหม่ (New Normal): กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” มีผลสรุปดังนี้

ผลจากการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

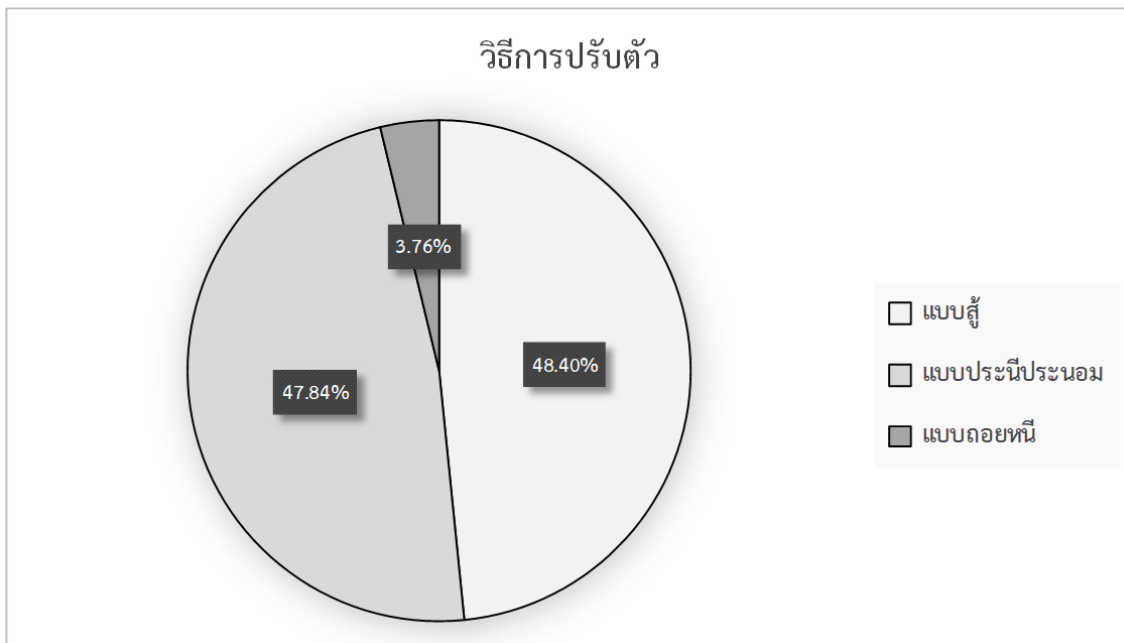
1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่เรียนในรูปแบบออนไลน์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าผู้เรียนมีปัญหาด้านการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 96.31 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านทัศนคติและพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 72.15 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ปัญหาด้านวิธีการเรียน คิดเป็นร้อยละ 68.92 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 66.62 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน คิดเป็นร้อยละ 65.08 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 50.77 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และปัญหาด้านเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 50.62 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สภาพปัญหาการเรียนออนไลน์

1.2 ผลการวิเคราะห์วิธีการปรับตัวของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่เรียนในรูปแบบออนไลน์ พบว่า ผู้เรียนต่างชาติเลือกใช้วิธีการแก้ไขปัญหาแบบสุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือแบบ

ประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 47.84 อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 3.76 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังภาพที่ 3

เมื่อพิจารณาวิธีการปรับตัวตามสภาพปัญหาแต่ละด้าน พบว่า

1) เมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาด้านการสื่อสาร ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการปรับตัวแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 51.44 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือแบบสู้ คิดเป็นร้อยละ 46.49 อยู่ในระดับปานกลาง และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 2.07 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

2) เมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาด้านทัศนคติและพฤติกรรม ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการปรับตัวแบบสู้ คิดเป็นร้อยละ 48.83 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 46.27 อยู่ในระดับปานกลาง และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 4.90 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

3) เมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาด้านวิธีการเรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการปรับตัวแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 57.58 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือแบบสู้ คิดเป็นร้อยละ 40.18 อยู่ในระดับปานกลาง และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 2.24 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

4) เมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการปรับตัวแบบสู้ คิดเป็นร้อยละ 59.35 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 37.64 อยู่ในระดับน้อย และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 3.01 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

5) เมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการปรับตัวแบบสู้ คิดเป็นร้อยละ 48.70 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 44.92 อยู่ในระดับปานกลาง และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 6.38 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

6) เมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการปรับตัวแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 48.79 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือแบบสู้ คิดเป็นร้อยละ 46.67 อยู่ในระดับปานกลาง และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 4.54 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

7) เมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหาด้านเทคโนโลยี ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการปรับตัวแบบสู้ คิดเป็นร้อยละ 49.55 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 46.20 อยู่ในระดับปานกลาง และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 4.25 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

ผลจากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. กระบวนการปรับตัว ผู้วิจัยศึกษากระบวนการปรับตัวตามแนวคิด U-Curve Model Theory สามารถสรุปกระบวนการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน แบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่

1.1 ระยะน้ำผึ้งพระจันทร์ (Honeymoon) เป็นช่วงเวลาที่ผู้เรียนจะรู้สึกตื่นเต้นถึงความแปลกใหม่ของเจ้าของวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ใหม่ ๆ เมื่อผู้เรียนเข้าสู่ห้องเรียนออนไลน์จึงมีความรู้สึกหลากหลาย ทั้งตื่นเต้น ตื่นเต้น ยินดีที่จะได้พบผู้สอนชาวไทย ความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งปะปนอยู่กับความวิตก ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“ครั้งแรกที่ฉันเข้าร่วมออนไลน์ ฉันรู้สึกตื่นเต้น ตามมาด้วยความกังวลว่าถ้าเน็ตไม่ดี ต้องทำยังไง เน็ตหลุดทำไงดี อาจารย์ให้เปิดกล้อง แต่เน็ตไม่ดี ตอบคำถามไม่ทัน ฉันจะทำอย่างไร ถ้าฉันสอบตก ฉันไม่เข้าใจที่อาจารย์พูด ฉันควรทำอย่างไร (1/11)

“การเรียนออนไลน์ครั้งแรกเป็นเรื่องสนุก เนื่องจากไม่ทราบว่าวิธีการสอนของอาจารย์ที่ประเทศไทยและอาจารย์ที่ประเทศจีนจะเหมือนกันไหม เป็นที่น่าประหลาดใจที่อาจารย์ไทยบางคน สามารถพูดภาษาจีนได้เล็กน้อย” (1/34)

“ฉันมีความสุขมากที่ได้รู้จักอาจารย์คนไทย แต่ครั้งแรกที่เราเรียนออนไลน์ อาจารย์ให้เราแนะนำตัวโดยใช้ภาษาไทย ฉันรู้สึกเครียด ฉันกังวลว่าถ้าฉันพูดภาษาไทยออกเสียงผิด อาจารย์จะฟังไม่เข้าใจสิ่งที่ฉันพูด” (1/42)

จะเห็นได้ว่า ครั้งแรกที่ผู้เรียนเข้าเรียนออนไลน์กับผู้สอนชาวไทย ผู้เรียนจะรู้สึกตื่นเต้น สนุก และแปลกใหม่กับสิ่งที่ได้พบ ร่วมกับมีความวิตกกังวลปะปนอยู่ด้วย ในขณะที่ผู้เรียนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 27.70 รู้สึกเครียดและกดดันตั้งแต่เริ่มต้น เนื่องจากไม่เคยเรียนกับผู้สอนชาวไทยและมีพื้นฐานภาษาไทยไม่ดีนัก หรือไม่ได้เตรียมความพร้อมล่วงหน้า จึงเกิดความตระหนักทางวัฒนธรรม (Culture Shock) ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“ฉันรู้สึกตึงเครียดมาก เพราะฟังไม่เข้าใจเรื่องที่อาจารย์พูด และกลัวว่าอาจารย์จะให้ฉันตอบคำถาม แต่ฉันจะตอบไม่ได้ พูดภาษาไทยเป็นประโยคไม่ได้” (1/16)

“ฉันรู้สึกตึงเครียดมาก เพราะฉันพูดและฟังภาษาไทยไม่เก่ง จึงกังวลว่าไม่เข้าใจเรื่องที่อาจารย์พูด” (1/27)

“เรียนครั้งแรกรู้สึกยากมาก ฟังไม่รู้เรื่อง รู้สึกเวลานานมาก อยากเลิกเรียนเร็ว ๆ รู้สึกเหนื่อยมาก” (2/21)

1.2 ระยะเผชิญปัญหา (Frustration) เป็นช่วงที่ผู้เรียนเริ่มประสบปัญหาต่าง ๆ จากการสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ใหม่ จนความรู้สึกหงุดหงิด กระวนกระวาย และไม่มีความสุขกับสภาพการณ์นั้น ๆ โดยระยะที่ปัญหาปรากฏจะอยู่ในช่วงวันแรกที่เริ่มศึกษาจนถึงเมื่อจบ 1 ภาคการศึกษาแล้ว ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“อุปสรรคที่ใหญ่ที่สุดคือตนเองขาดสมาธิ ฟังครูสอนไม่ค่อยตั้งใจ ประสิทธิภาพการเรียนรู้น้อยและจำความรู้ได้น้อยหลังเลิกเรียน ต้องดูวิดีโอบันทึกของหลักสูตรเพื่อมาทบทวนเนื้อหาการเรียน มีวิชาบางอย่างค่อนข้างยาก ฟังไม่รู้เรื่อง นี่เป็นอุปสรรคใหญ่ที่สุดสำหรับฉัน” (1/7)

“อินเทอร์เน็ตหอทักไม่ดี ฉันไม่ได้ยินที่อาจารย์พูดหรือฟังไม่ชัดเจน ดังนั้น ฉันจึงซื้อการ์ดโทรศัพท์ใหม่ เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตของโทรศัพท์ แล้วแก้ไขปัญหาที่อินเทอร์เน็ตไม่ดี” (1/15)

“การเรียนในออนไลน์ฟังชันได้ง่ายและขาดสมาธิ ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกได้ง่าย เช่น เวลาเรียนฉันอาจจะทำเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน บางทีก็ออกไปกินข้าวกับครอบครัว” (1/18)

ทั้งนี้ ผลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนออนไลน์ยังสะท้อนให้เห็นผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียน คุณภาพการเรียนการสอน สุขภาพ และค่าใช้จ่าย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

1) ผลกระทบด้านประสิทธิภาพของการเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าการเรียนออนไลน์ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ค่อนข้างมาก ทำให้ประสิทธิภาพของการเรียนลดลงหรือตกอยู่ในภาวะความรู้ถดถอย (Learning Loss) เนื่องจากการเรียนภาษาจำเป็นต้องอาศัยการปฏิบัติและฝึกฝนในสถานการณ์จริงจึงจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารได้รวดเร็ว แต่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการเรียนออนไลน์ไม่ค่อยมีโอกาสฝึกทักษะ โดยเฉพาะทักษะการพูด ทำให้ผู้เรียนหลายคนอ่านและเขียนภาษาไทยได้ แต่พูดภาษาไทยไม่ได้หรือไม่กล้าพูดภาษาไทย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“การเรียนออนไลน์โดยไม่มีอาจารย์ควบคุมและเร่งรัด ทำให้ฉันมีทัศนคติที่หะหลวมต่อการเรียน และถ้าเราเรียนออนไลน์โดยไม่ได้ไปเรียนในประเทศไทย เราจะไม่มีความกังวลเกี่ยวกับการพูดภาษาไทย เราจึงพูดไทยไม่ได้ จะมีปรากฏการณ์ที่นักศึกษาสามารถเขียนได้แต่ไม่สามารถพูดได้” (1/1)

“การเรียนออนไลน์ประสิทธิภาพการเรียนไม่ค่อยดี บางครั้งอินเทอร์เน็ตไม่ดี เราไม่ได้ยินเรื่องที่อาจารย์พูด เราต้องใช้และพูดบ่อย ๆ ถึงจะได้เรียนภาษาให้ดี แต่เรียนออนไลน์ เราไม่มีโอกาสในการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันสำหรับการเรียนภาษาไทย” (1/38)

“การเรียนออนไลน์จะยากขึ้น เพราะเรากำลังเรียนภาษาต่างประเทศในประเทศของเรา หากไม่มีความช่วยเหลือจากสิ่งแวดล้อม เราจะได้เรียนความรู้เพียงเล็กน้อย รวมถึงการออกเสียงและการเขียน และไม่มีโอกาสฝึกพูดภาษาไทย” (2/11)

2) ผลกระทบด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนให้ข้อมูลว่าตนเองมีปัญหาด้านสุขภาพ ทั้งสุขภาพกายที่เกิดความเหนื่อยล้าจากการนั่งเรียนหน้าจอบนคอมพิวเตอร์เป็นระยะเวลาานาน และสุขภาพจิตที่เกิดจากความเครียด ความวิตกกังวล และความเบื่อหน่าย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“เวลาเรียนหนึ่งครั้งยาวเกินไป ถ้าฉันนั่งเวลานานจนรู้สึกเหนื่อย อยากนอนหลับและปวดหลัง” (1/7)

“สำหรับฉันปัญหาที่ใหญ่ที่สุดคือชั้นเรียนยาวเกินไป ชั้นเรียนหนึ่งมีสามชั่วโมง เวลาส่วนใหญ่ฉันเรียนออนไลน์อยู่ที่หอทัก แต่หอทักของมหาวิทยาลัยเราไม่มีโต๊ะและเก้าอี้ เรา นั่งเรียนได้แต่บนเตียง ถ้านั่งนานจะปวดหลังและอยากนอนพัก” (1/41)

“ฉันไม่ค่อยชินกับการเปิดกล้องในเวลาเรียนออนไลน์ บางครั้งฉันจ้องมองตัวเองในกล้องด้วยความงุนงง ฉันตั้งเครียดเสมอเมื่อต้องตอบคำถาม บางครั้งไม่รู้จะพูดอย่างไร และบางครั้งฉันเผลอเปิดไมค์ พูดติดกับเพื่อนกำลังคุยกันอยู่ ฉันกังวลว่าอาจารย์จะคิดว่าเราพูดไม่ดีเกี่ยวกับอาจารย์หลังจากได้ยินสิ่งที่เราพูด” (1/20)

3) ผลกระทบด้านคุณภาพการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าการเรียนออนไลน์มีลักษณะของการพูดบรรยายฝ่ายหนึ่ง ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งรับฟังเท่านั้น ผู้เรียนและผู้สอนขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และผู้เรียนต้องบริหารจัดการเรียนและความรู้ที่ได้รับด้วยตนเอง ซึ่งการมีอิสระในการเรียนสำหรับผู้เรียนบางคนนั้น ทำให้ไม่สามารถควบคุมตนเองให้มีสมาธิในการเรียนได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“เนื่องจากโรคระบาดโควิด-19 ทำให้นักศึกษาต้องเรียนในออนไลน์ อาจารย์ไม่สามารถทราบสถานะการเรียนรู้ของนักศึกษา กำลังเรียนอยู่หรือว่าทำอะไรอยู่ ขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา” (1/30)

“การเรียนรู้ออนไลน์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าการเรียนรู้อันในห้องเรียน อาจารย์จะสอนแค่ใน PPT เราอยากได้บรรยายนอก PPT ให้มากขึ้น ให้สนุกน่าเรียนมากขึ้น แต่ก็มีอาจารย์บางท่านใช้บทเรียนการสอนได้ดีมาก ทำให้เรารู้สึกว่าวิชานี้ น่าสนใจมาก เช่น เทศกาลวันลอยกระทง อาจารย์สอนเราทำกระทง” (1/35)

“ในการเรียนรู้ออนไลน์ มีการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาน้อยลง และครูไม่สามารถรู้สถานะของนักศึกษาแต่ละคนในชั้นเรียนและคิดว่าพวกเขา กำลังเข้าเรียนอย่างตั้งใจหรือไม่” (1/40)

4) ผลกระทบด้านค่าใช้จ่าย แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเห็นว่าการเรียนออนไลน์มีข้อดี คือ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและใช้ชีวิตในประเทศไทย แต่มีบางคนที่ได้รับผลกระทบเรื่องค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นจากการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับเรียนออนไลน์ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“บางครั้งฉันจำเป็นต้องใช้เครือข่ายโทรศัพท์มือถือเพื่อเข้าเรียนในออนไลน์ เวลาเรียนมีสามชั่วโมง จึงจะใช้ปริมาณการใช้งานโทรศัพท์มือถือจำนวนมาก ค่าโทรศัพท์หนึ่งเดือนของฉันจะแพงมาก” (1/12)

จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่จะเกิดในช่วง 1 เดือนแรกของการเรียนออนไลน์ ซึ่งพบปัญหาหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการต่อสายการสื่อสาร ปัญหาการควบคุมพฤติกรรม ปัญหาความไม่เสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ค่อนข้างมาก ทำให้เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้เท่ากับการเรียนในห้องเรียนปกติ รวมทั้งยังสร้างความตึงเครียดด้านอารมณ์เป็นสำคัญอีกด้วย

1.3 ระยะปรับตัว (Readjustment) เป็นช่วงที่ผู้เรียนจะหาวิธีการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้กลวิธีปรับตัวแบบสู้และแบบประนีประนอมมากกว่าแบบถอยหนี โดยผู้เรียนที่เลือกใช้วิธีการปรับตัวแบบสู้ จะเพิ่มความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ และลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่น พยายามตั้งใจเรียน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเอง เป็นต้น ตลอดจนขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเมื่อจำเป็น ดังที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นไว้ว่า

“เตรียมการเรียนล่วงหน้าอย่างตั้งใจ จดบันทึกอย่างจริงจัง หากมีตรงไหนไม่เข้าใจ ก็ไปถามอาจารย์” (1/13)

“ฉันจะพยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเอง อย่างเช่น ฉันมักจะง่วงนอนในชั้นเรียน ดังนั้นฉันจึงเข้านอนแต่หัวค่ำ ถ้าอินเทอร์เน็ตไม่ดี ฉันจะหาที่เรียนที่มีอินเทอร์เน็ตดี ๆ” (1/18)

“เรียนในออนไลน์ หากมีสงสัยหรือทำการบ้านไม่ออก ฉันจะอ่านบทเรียนหรือเอกสารที่อาจารย์ส่งให้และทบทวนบ่อย ๆ” (1/24)

จะเห็นว่า วิธีการที่กลุ่มตัวอย่างนำมาใช้แก้ไขปัญหาหรือปรับตัวในการเรียนออนไลน์ คือ การเพิ่มความพยายาม ขยัน อดทน และตั้งใจเรียนให้มากขึ้น ซึ่งความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับผลการตอบแบบสอบถามที่พบว่าการรู้ปัญหาเป็นวิธีการปรับตัวที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้ คิดเป็นร้อยละ 48.40 (ภาพที่ 3)

สำหรับผู้เรียนที่ปรับตัวแบบประนีประนอม จะใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบผสมผสานระหว่างการเผชิญปัญหาแบบสู้และแบบถอยหนี ในรูปแบบของการหาวิธีใหม่ เปลี่ยนความต้องการหรือเป้าหมายใหม่ ดังที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นไว้ว่า

“บางครั้งอินเทอร์เน็ตไม่ดี อาจารย์เรียกชื่อฉันแต่ไม่ได้ยิน ฉันจะให้ เพื่อน ๆ ช่วยฉัน บอกให้อาจารย์ว่าตอนนี้ฉันอินเทอร์เน็ตไม่ค่อยดี ขอให้อาจารย์รอสักครู่หนึ่งคะ ถ้าฉันมีคำถามที่ฉันตอบไม่ได้ ฉันจะหาเพื่อน ๆ ตอบคะ” (1/1)

ขอความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ เพื่อนของฉันใจดีมาก พวกเขามักจะช่วยฉันแก้ปัญหาอย่างอดทน” (1/22)

“บางครั้งไฟฟ้าดับแล้วเมื่อเรียนที่บ้าน อินเทอร์เน็ตติดขัดมาก แล้วฉันจะส่งข้อความให้เพื่อนให้เพื่อนช่วยบอกให้อาจารย์คะ” (2/8)

จะเห็นว่า วิธีการที่กลุ่มตัวอย่างนำมาใช้แก้ไขปัญหาหรือปรับตัวในการเรียนออนไลน์คือ การขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่รู้จัก เช่น เพื่อน ครอบครัว ครู ฯลฯ ซึ่งความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับผลการตอบแบบสอบถามที่พบว่าการประนีประนอมปัญหาเป็นวิธีการปรับตัวที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกใช้เช่นเดียวกับการปรับตัวแบบสู้ คิดเป็นร้อยละ 47.84 (ภาพที่ 3)

ในที่ผู้เรียนมีส่วนน้อยที่เลือกปรับตัวแบบถอยหนี ด้วยการหลีกเลี่ยงปัญหาที่พบหรือหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา โดยไม่พยายามแก้ปัญหาหรือไม่สนใจปัญหาเหล่านั้น ดังที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นไว้ว่า

“ถ้าฟังไม่เข้าใจ หลังเลิกเรียนฉันจะไปดูวิดีโอที่บันทึกไว้และพยายามฟังเข้าใจเรื่องนี้หรือไปหาเพื่อนช่วยแก้ไขปัญหา ถ้ายังไม่เข้าใจก็เลิก เพราะก็ฟังไม่เข้าใจ” (1/4)

เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถาม วิธีการที่กลุ่มตัวอย่างบางคนนำมาใช้แก้ไขปัญหาหรือปรับตัวในการเรียนออนไลน์คือการเพิกเฉยหรือไม่สนใจ ปล่อยผ่านปัญหานั้นไป ซึ่งความคิดเห็นข้างต้นสอดคล้องกับผลการตอบแบบสอบถามที่พบว่าการถอยหนีปัญหาเป็นวิธีการปรับตัวที่ผู้เรียนบางคนเลือกใช้ คิดเป็นร้อยละ 3.76 (ภาพที่ 3) ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ผู้เรียนที่เลือกวิธีการถอยหนีส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีปัญหาในระดับปานกลางหรือน้อย โดยเฉพาะปัญหาที่ไม่สามารถพูดคุยสื่อสารกับผู้สอนได้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีน้อยเกินไป หรือมีความกังวลเกี่ยวกับคะแนนต่าง ๆ ที่ได้รับ ผู้เรียนจะเลือกวิธีการถอยหนีด้วยการหลีกเลี่ยงการพูดคุยกับผู้สอน ไม่ชอบทำกิจกรรมกลุ่ม และไม่สนใจคะแนนที่ได้รับ เป็นต้น

1.4 ระยะเวลาหลังการปรับตัว (Resolution) เป็นช่วงที่การปรับตัวยังคงดำเนินต่อไปภายหลังจากหาทางออกให้กับปัญหาได้แล้ว ซึ่งพบ 2 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ 1 การปรับตัวแบบสมบูรณ์ เป็นลักษณะของการปรับตัวที่บุคคลประสบปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ แล้ว สามารถแก้ปัญหาได้ และเมื่อแก้ปัญหาแล้ว ทำให้ตนเองเกิดความสบายใจ ไม่มีข้อห่วงห้อยสงสัย เหลืออยู่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 64.62 สามารถปรับตัวในการเรียนออนไลน์ได้อย่างสมบูรณ์ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“ฉันชินกับการเรียนออนไลน์แล้ว เพราะก่อนหน้านี้ มหาวิทยาลัยเงินของเราก็ใช้วิธีเรียนในออนไลน์เช่นกัน แต่ซอฟต์แวร์ที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนนั้นแตกต่างกัน ดังนั้นฉันจึงปรับตัวเข้ากับชีวิตการเรียนออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว” (1/14)

“ฉันเข้าใจเนื้อหาที่อาจารย์พูดส่วนใหญ่ ค่อนข้างและเข้าใจซอฟต์แวร์ที่ต้องใช้ในการเรียนออนไลน์แล้ว” (1/20)

“ฉันปรับตัวเข้ากับชีวิตการเรียนออนไลน์ได้แล้ว และฉันสามารถจัดเวลาเรียนและพักผ่อนได้อย่างสมดุล ผลในชั้นเรียน ฉันสามารถควบคุมตัวเองไม่ทำสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนและมีสมาธิกับการเรียน” (1/41)

“ปรับตัวได้เรียนออนไลน์แล้ว และค่อย ๆ ฟังการสอนของอาจารย์ได้เข้าใจแล้ว และรู้สึกสนุกมาก กลัวว่าถ้าเรียนออนไลน์แล้วจะปรับตัวไม่ได้ แต่ยังอยากเรียนออนไลน์มาก” (2/17)

ลักษณะที่ 2 การปรับตัวแบบไม่สมบูรณ์ เป็นลักษณะของการปรับตัวที่บุคคลประสบปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ แล้ว หาวิธีแก้ปัญหา แต่ปัญหายังคงอยู่ พบในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 35.38 ที่ยังมีปัญหาในการเรียนออนไลน์ แบ่งเป็นแบบปัญหาเดิมยังคงอยู่และแบบปัญหาได้รับการแก้ไขเพียงบางส่วน ดังนี้

แบบปัญหาเดิมยังคงอยู่ คือปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ยังไม่สามารถควบคุมตนเองให้มีสมาธิต่อการเรียนได้ ปัญหาเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารภาษาไทย และปัญหาเกี่ยวกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียรที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการเรียนออนไลน์ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“มีอยู่เสมอ เพราะไม่มีสภาพแวดล้อมทางภาษาไทย จึงตั้งตารอที่จะได้มาเรียนที่ประเทศไทย” (1/13)

“เวลาเรียนออนไลน์ ฉันรู้สึกเบื่อง่าย ง่วงนอน และขาดสมาธิ ยังไม่มีวิธีที่แก้ปัญหาได้ แม้จะพักก่อนดี ๆ แต่เรียนวันรุ่งขึ้นก็ง่วงนอน” (1/14)

“ปัญหาของฉันยังไม่ได้การแก้ไข ฉันคิดว่าการเรียนออนไลน์เป็นเรื่องยาก ส่วนใหญ่ฉันยังฟังไม่เข้าใจเรื่องที่อาจารย์พูดทำให้ฉันรู้สึกปวดหัวมาก แต่เพื่อให้เรียนจบอย่างราบรื่นฉันทำได้แค่ตั้งใจเรียน ฉันหวังว่าอาจารย์สามารถพูดช้า ๆ หน่อย เพื่อให้เราเข้าใจได้ง่าย” (1/43)

สำหรับแบบปัญหาได้รับการแก้ไขเพียงบางส่วนนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถปรับตัวในการเรียนออนไลน์ได้บางอย่าง แม้จะยังคงมีปัญหาอยู่บ้าง แต่สามารถเรียนออนไลน์ได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์

“ปัญหาอื่น ๆ ได้รับการแก้ไขแล้ว แต่ปัญหาเกี่ยวกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตยังมีปัญหาอยู่บ่อยครั้ง” (1/18)

“ปัญหาส่วนใหญ่ได้รับการแก้ไขแล้ว หลังจากปรับตัวเข้ากับชีวิต การเรียนออนไลน์ได้ แม้จะมีปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้น ฉันก็สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวเอง แต่ยังมีปัญหาบางครั้ง คือบางบทเรียนยากเกินไป และบางครั้งฟังอาจารย์ไม่ทัน” (1/30)

“หลังจากแก้ปัญหาได้แล้ว แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการทำการบ้านกลุ่มออนไลน์เป็นเรื่องยากที่จะสื่อสารและทำการบ้านร่วมกัน” (2/13)

“ยังมีปัญหาบางอย่างที่ยังปรับตัวไม่ได้ อาจารย์สอนเร็ว ไม่เข้าใจที่อาจารย์พูด ฉันไม่คุ้นเคยกับการพักเที่ยงหนึ่งชั่วโมงตอนเที่ยง มีเวลาไม่พอ” (2/18)

จากการศึกษากระบวนการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนต่างชาติดังกล่าว พบว่ามีลักษณะเป็น U-Curve ที่หมุนวนหลายรอบ และบางคนมีไม่ครบ 4 ระยะ โดยจะไร้ช่วงน้ำผึ้งพระจันทร์ แต่จะเริ่มเข้าสู่ระยะเผชิญปัญหาตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งผลการศึกษาชี้สะท้อนให้เห็นปัญหาการเรียนออนไลน์ในหลายประเด็นที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของผู้เรียน แต่สถาบันการศึกษาไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการจัดการเรียนรู้นิสิตวราชมัย 21 มีรูปแบบที่หลากหลาย และการเรียนแบบออนไลน์ในลักษณะการเรียนแบบผสมผสานเป็นแนวทางหนึ่งที่มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบันและจะยังคงสืบเนื่องไปในอนาคตด้วย ผลการศึกษาปัญหาการเรียน วิธีการปรับตัว และกระบวนการปรับตัว จึงถือเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

2.1 ด้านผู้สอน ควรเน้นการจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน ลดการสอนแบบบรรยาย ลดการเรียนหน้าจอดีด้วยการให้เรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการปฏิบัติ (Active Learning) ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน มอบหมายงานในปริมาณที่เหมาะสม มีวิธีการวัดประเมินผลที่สะท้อนกลับให้ผู้เรียนได้รับทราบอย่างชัดเจน และผู้สอนควรสามารถใช้ภาษาที่สองและสามเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน รวมทั้งควรปรับปรุงอุปกรณ์และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและโปรแกรมเพื่อการสอนออนไลน์ ทั้งนี้ หากผู้สอนนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง จะช่วยให้การเรียนการสอนออนไลน์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ด้านผู้เรียน ควรเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนออนไลน์ ควบคุมพฤติกรรมการเรียนให้เข้มงวด มีวินัยและสมาธิ วางแผนการเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้อัดต่อการเรียนรู้ เตรียมอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้พร้อม ฝึกฝนทักษะการสื่อสารให้มากขึ้น มีความสามารถในการใช้โปรแกรมการเรียนออนไลน์ และแสวงหาโอกาสเพื่อช่องทางการสื่อสารกับเจ้าของภาษา รวมถึงเตรียมแผนการล่วงหน้าสำหรับเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น ความไม่พร้อมของอุปกรณ์และเครือข่าย เป็นต้น

2.3 ด้านหลักสูตร ควรพิจารณาการจัดรายวิชาให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น บริหารจัดการเวลาเรียนให้ยืดหยุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และเพิ่มการให้ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าเรียนในชั้นเรียนปกติในประเทศไทย

2.4 ด้านมหาวิทยาลัย ควรให้ความช่วยเหลือผู้เรียนต่างชาติในด้านเอกสารเดินทางมาเรียนต่อที่ประเทศไทย จัดหาอุปกรณ์และปรับปรุงระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียร และพิจารณาลดค่าเล่าเรียนให้เหมาะสม

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “การปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ในยุควิถีใหม่ (New Normal): กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. สภาพปัญหาการเรียนของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่เรียนในรูปแบบออนไลน์ พบว่าผู้เรียนมีปัญหาด้านการสื่อสารมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านทัศนคติและพฤติกรรม ปัญหาด้านวิธีการเรียน ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัญหาด้านเทคโนโลยีตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่สรุปไปในทำนองเดียวกันว่าปัญหาด้านการใช้ภาษาเป็นปัญหาหลัก เช่น งานวิจัยของ กมลทิพย์ รักเกียรติยศ และคณะ (2560) พบว่านักศึกษาจีนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการสื่อสารทางภาษา เนื่องจากความแตกต่างด้านสำเนียงและการออกเสียงเป็นสำคัญ หรืองานวิจัยของ Ren, Bunpiem, and Mahakhan (2012) ที่พบว่าสภาพปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิตประจำวันของนักศึกษาชาวจีนเป็นปัญหาที่เกิดมาจากการใช้ภาษา ดังนั้น เมื่อผู้เรียนต้องเรียนภาษาที่สองผ่านรูปแบบออนไลน์จึงรู้สึกว่าการสื่อสารเป็นปัญหาสำคัญที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.31 โดยมีระดับความรุนแรงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัญหาด้านเทคโนโลยี กลับเป็นปัญหาที่น้อยที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนออนไลน์ในประเทศจีนมาก่อนหน้านี้แล้ว จึงรู้จักการใช้เทคโนโลยีและมีความพร้อมสำหรับการเรียนออนไลน์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรินทร์ พูลผล และธัญพัทธ์ ไคร์วานิช (2564) ที่ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวทางเทคโนโลยีภายหลังโควิด-19: กรณีศึกษานักศึกษาในระดับอุดมศึกษา” พบว่าระดับการศึกษามีระดับนัยสำคัญมากที่สุดต่อการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลภายหลังโควิด-19 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ยิ่งนักศึกษามีระดับความรู้หรือประสบการณ์ในการสะสมความรู้อะไร ก็ยิ่งปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลภายหลังโควิด-19 ได้ดีขึ้นเท่านั้น

2. วิธีการปรับตัวของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่เรียนในรูปแบบออนไลน์ พบว่า ผู้เรียนต่างชาติเลือกใช้วิธีการปรับตัว 3 ลักษณะ ตามแนวคิดของ กัญญา สุวรรณแสง (2536) โดยเลือกใช้วิธีการแบบผู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.40 รองลงมาคือแบบประนีประนอม คิดเป็นร้อยละ 47.84 และแบบถอยหนี คิดเป็นร้อยละ 3.76 แสดงให้เห็นว่า เมื่อมีอุปสรรคปัญหาเกิดขึ้น ผู้เรียนยอมรับความเป็นจริงตามสภาพที่เกิดขึ้น และพยายามหาหนทางแก้ไขเพื่อแก้ปัญหาหมดสิ้นหรือลดน้อยลงจนไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน โดยมีนักศึกษาเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เลือกใช้วิธีถอยหนีในบางปัญหาที่ต้องเผชิญ ดังนั้น นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนจึงมีการปรับตัวในการเรียนภาษาที่สองผ่านรูปแบบออนไลน์อยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aspinwall and Taylor (1992 อ้างถึงใน วราภรณ์ รัตนาวิศิษฐกุล, 2545, น. 126) ที่พบว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ใช้การจัดการกับปัญหาโดยตรงมากกว่าการหลีกเลี่ยงปัญหาจะมีการปรับตัวในมหาวิทยาลัยได้ดี มีการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียนต่อไป

3. กระบวนการปรับตัว กระบวนการปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน แบ่งเป็น 4 ระยะ ตามแนวคิด U-Curve Model Theory ได้แก่ ระยะน้ำผึ้งพระจันทร์ ระยะเผชิญปัญหา ระยะปรับตัว และระยะหลังการปรับตัว แต่มีลักษณะหมุนวนหลายรอบ ไม่ได้ปรากฏเพียงรอบเดียว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Zhang (2011, p.91) ที่พบว่ากระบวนการปรับตัวของนักศึกษาจีนเมื่อเข้ามาศึกษาในประเทศไทยมีลักษณะเป็น U-Curve ที่หมุนวนหลายรอบ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบบางกรณีที่แตกต่างกันไปตามแนวคิด U-Curve กล่าวคือมีเพียง 3 ระยะ โดยไม่มีระยะที่ 1 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 27.70 ไม่มีระยะน้ำผึ้งพระจันทร์ แต่อยู่ในภาวะตื่นตระหนกทางวัฒนธรรมเนื่องจากความตึงเครียดที่สื่อสารที่ทำให้มีอาการหวาดกลัวการเผชิญหน้ากับผู้สอนชาวไทยและเข้าสู่ระยะเผชิญปัญหาทันที ดังที่ Zhang (2011, p.86) เรียกกลุ่มคนกลุ่มนี้ว่าเป็นกลุ่มที่ไร้ช่วงน้ำผึ้งพระจันทร์ (Honeymoon Phase) โดยจะเข้าสู่ปัญหาตั้งแต่เริ่มต้นนั่นเอง ทั้งนี้ หลังจากการปรับตัวแล้วจะแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือส่วนที่ปรับตัวได้สมบูรณ์แบบจะสามารถใช้ชีวิตในการเรียนออนไลน์ได้อย่างสบายใจ และกลุ่มที่ปรับตัวไม่สมบูรณ์ จะกลับเข้าสู่กระบวนการปรับตัวอีกครั้ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ren, Bunpiem, and Mahakhan, (2012) ที่สรุปว่ากระบวนการปรับตัวของนักศึกษาชาวจีน มี 2 แนวทาง คือ แนวทางที่หนึ่ง เมื่อนักศึกษาชาวจีนเข้ามาในประเทศไทย ตอนแรกจะมีความรู้สึกตื่นตื้นตันกับการพบเห็นสิ่งแปลกใหม่ จากนั้นเกิดการช็อกทางวัฒนธรรม แล้วเริ่มมีการปรับตัวทางวัฒนธรรม และแนวทางที่สองคือ นักศึกษาชาวจีนจะมีการช็อกทางวัฒนธรรมในช่วงแรกก่อนแล้วค่อยปรับตัว เพื่อที่จะดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่ได้ประสบผ่านมา

4. แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ องค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนออนไลน์ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้สอน ควรมียุทธศาสตร์การสอนและทักษะที่เอื้อต่อการสอนออนไลน์ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Hampel and Sticker (2005, อ้างถึงใน พิเชษฐ แซ่โซว และคณะ, 2563, น. 194-195) ที่กล่าวถึงลักษณะการสอนและทักษะของผู้สอนไว้ 7 ระดับ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางด้านการใช้เทคโนโลยี ความรู้ด้านการใช้โปรแกรม การจัดการกับข้อจำกัดและความเป็นไปได้ของสื่อที่ใช้ การอยู่ร่วมกันทางสังคมออนไลน์ การจัดสิ่งสนับสนุนความสามารถด้านการสื่อสาร การสร้างสรรค์และสร้างตัวเลือก และแนวทางการสอนของตนเอง นอกจากนี้ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนต้องการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนออนไลน์ให้มากขึ้น เนื่องจากมีความสำคัญต่อการสื่อสารและการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน ดังที่ ฐาปนีย์ ธรรมเมธา (2557, น. 11-16) กล่าวว่า การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาทุกประเภทที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกันมากขึ้นและทำให้ผู้สอนทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน และคุณสมบัติสำคัญที่ผู้สอนภาษาไทยในฐานะที่สองควรมีก็คือทักษะการใช้ภาษาที่สองหรือสาม 2) ผู้เรียน ควรเตรียมความพร้อมก่อนเรียน มีวินัย มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น มุ่งมั่นตั้งใจเรียน และมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการเรียนรู้ ดังที่ พงศิตานต์ นิยมรัตน์ และคณะ (2564, น. 4-7) กล่าวว่า ผู้เรียนควรมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงจะได้รับ

ประโยชน์จากการเรียนการสอนออนไลน์เพิ่มขึ้น 3) หลักสูตร ควรวางแผนทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรและวิธีการสอน ให้สามารถถ่ายทอดเนื้อหาและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยและให้ความเข้าใจวัฒนธรรมไทย ให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร ดังที่ พิเชษฐ แซ่โซว และคณะ (2563, น. 198) กล่าวว่า ในช่วงการเกิดโรคระบาดนี้ หลักสูตรควรพิจารณาเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสม และเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ในการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ สำหรับเรียนออนไลน์ นอกจากนี้ หลักสูตรควรพิจารณาการบริหารจัดการเวลาเรียนที่ ยืดหยุ่นให้มากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนต่างชาติไม่ได้ศึกษาในประเทศไทย จึงมีข้อจำกัดเรื่องวันหยุดและเวลาเรียนที่ แตกต่างกัน รวมทั้งจำนวนชั่วโมงเรียน 3 ชั่วโมง/รายวิชา ที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนหลายคนประสบอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ เจริญ ภูวิจิตร (ม.ป.ป.) ที่เห็นว่าการเรียนออนไลน์ควรยืดหยุ่นเรื่องเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการ ออกแบบการเรียนการสอนที่ใช้เวลาน้อยลง แต่ยังคงเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ผ่านการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ หรือเรียนรู้ ผ่านการค้นคว้าข้อมูล และ 4) มหาวิทยาลัย มีบทบาทสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์และ อำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ แพลตฟอร์ม และสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนออนไลน์เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ แม้ว่าผู้เรียนจะพึงพอใจเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัย แต่ยังคงเห็นว่าสิ่งที่ มหาวิทยาลัยจะช่วยเหลือให้การเรียนมีประสิทธิภาพขึ้นได้ ก็คือการจัดหาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมให้กับ ผู้สอนและปรับปรุงระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียรมากขึ้น รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือสำหรับการ เดินทางมาเรียนต่อที่ประเทศไทยของผู้เรียนต่างชาติอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะ สำหรับการนำงานวิจัยนี้ไปใช้

ปัญหาการเรียนออนไลน์และวิธีเผชิญปัญหาขึ้นอยู่กับตัวแปรส่วนตัวของผู้เรียน โดยเฉพาะปัจจัยเรื่องระดับ ความรู้ความสามารถด้านการสื่อสารภาษาไทย ทักษะคิดและพฤติกรรม และวิธีการเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรจัดการเรียน การสอนโดยคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรควรจัดอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดูแลเอาใจใส่นักศึกษา เป็นพิเศษ เพื่อจะช่วยลดปัญหาการเรียนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนให้ดีขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการเรียนออนไลน์อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การสร้างชุดแบบฝึก ทักษะเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการสื่อสาร การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์แก้ไขปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

2.2 ควรศึกษารูปแบบ กลยุทธ์ และประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ ให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ

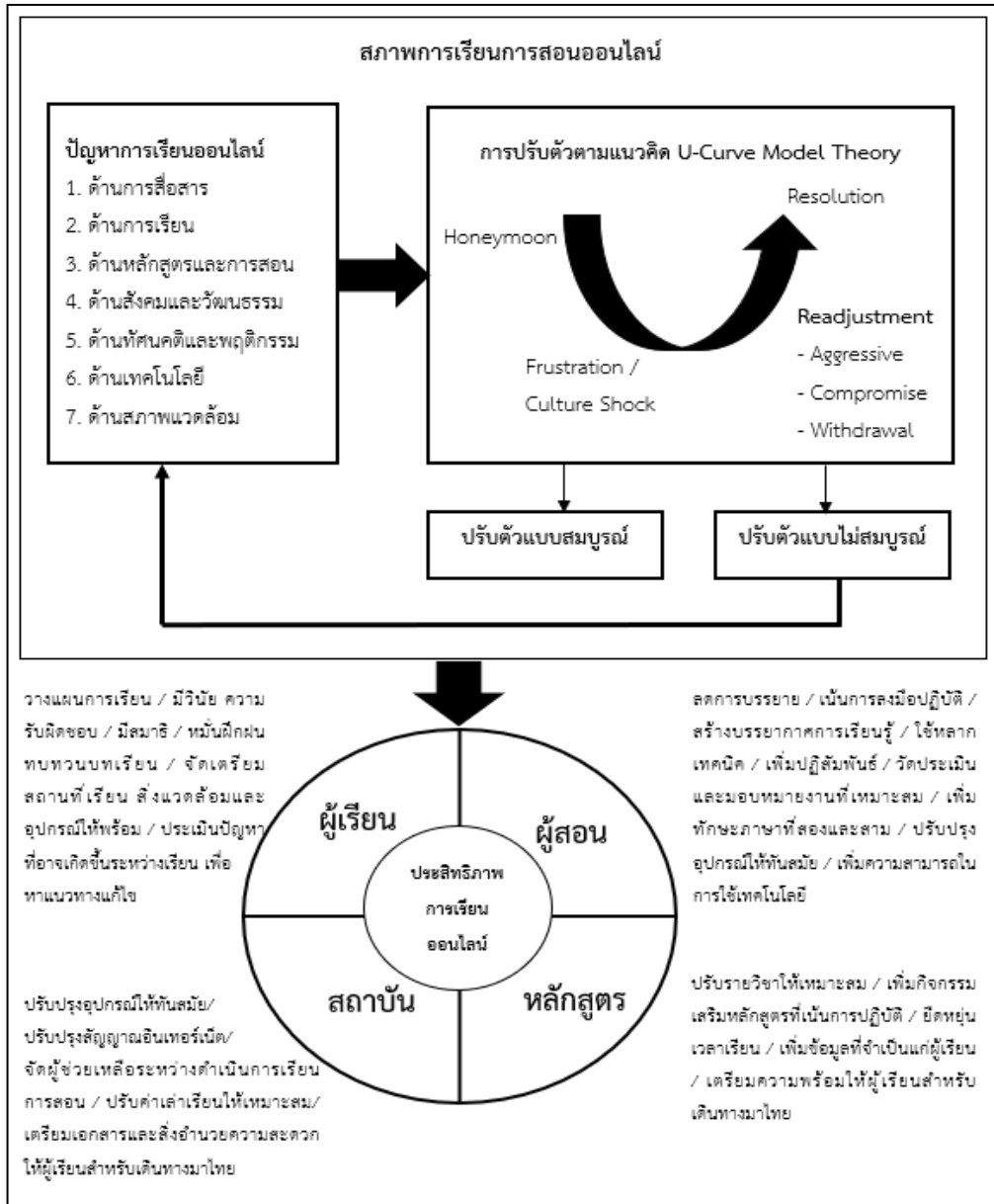
2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับภาวะสุขภาพจิต เพราะสุขภาพจิตเป็นผลของการปรับตัว ซึ่งจะช่วยให้เกิดความ เข้าใจในการดูแลนักศึกษาชาวจีนที่เรียนผ่านรูปแบบออนไลน์

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “การปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในยุควิถีใหม่ (New Normal): กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ประจำปี พ.ศ.2566 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทางมหาวิทยาลัยเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ ที่ได้ ให้ความและงบประมาณสนับสนุน งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

จากงานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในยุควิถีใหม่ (New Normal): กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากแผนภาพที่ 4 แสดงให้เห็นสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ 7 ปัญหาหลัก ได้แก่ ปัญหาด้านการสื่อสาร ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัญหา ด้านทัศนคติและพฤติกรรม ปัญหาด้านเทคโนโลยี และปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้เรียนมีกระบวนการปรับตัว สอดคล้องกับแนวคิด U-Curve Model Theory ที่แบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะ Honeymoon ที่ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้นกับ วัฒนธรรมแปลกใหม่ ระยะ Frustration ที่ความแปลกใหม่เริ่มกลายเป็นปัญหาแก่ผู้เรียน จนบางคนอาจอยู่ในสภาพ หวาดหวั่นวัฒนธรรมใหม่ หรือ Culture Shock ระยะ Readjustment เป็นระยะปรับตัว ที่ผู้เรียนเลือกใช้วิธีปรับตัว แตกต่างกันไปตามแต่ละปัญหาที่พบ มี 3 ลักษณะ ตามแนวคิดของกันยา สุวรรณแสง (2536) คือ การปรับตัวแบบสู้

(Aggressive reactions) การปรับตัวโดยการประนีประนอม (Compromise Reaction) และการปรับตัวโดยการหนี (Withdrawal reaction) และเมื่อปรับตัวแล้วจะเข้าสู่ระยะสุดท้ายคือ Resolution เป็นช่วงหลังการปรับตัว ซึ่งบางคนปรับตัวได้สมบูรณ์ สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่บางคนปรับตัวไม่สมบูรณ์ กล่าวคือยังคงมีปัญหาอยู่ ทำให้กลับไปยังจุดเริ่มต้นและต้องเข้าสู่กระบวนการปรับตัวอีกครั้ง ทั้งนี้ สิ่งที่ค้นพบจากการวิจัยดังกล่าว นำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสัมพันธ์กับ 4 ส่วน ที่ต้องประสานร่วมมือกัน ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร และสถาบันการศึกษา หากมีการวางระบบที่ดีและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จะทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองผ่านรูปแบบออนไลน์ให้แก่ผู้เรียนต่างชาติในยุควิถีใหม่ (New Normal) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ รักเกียรติยศ, ฐิตินันท์ ฝิวนิล, ธนัษพร นามวัฒน์, และ สุนทรรัตน์ เชื้อนควบ. (2560). การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 36(2), 60-72.
- กรรณิการ์ แสนสุภา, เอื้อทิพย์ คงกระพันธ์, อุมาภรณ์ สุขารมณ, และ ผกาพรรณ นันทะเสน. (2563). การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 83-97.
- กรุงเทพธุรกิจ. (27 พฤษภาคม 2563). 'New Normal' คืออะไร? เมื่อโควิด-19 ผลักเราสู่ชีวิต 'ปกติวิถีใหม่'!. *กรุงเทพธุรกิจออนไลน์*. ค้นคืนจาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/882508>.
- กันยา สุวรรณแสง. (2536). *บุคลิกภาพและการปรับตัว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- เจริญ ภูวจิตร. (ม.ป.ป.). *การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล*. ค้นคืนจาก www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20210827.pdf.
- ฐาปนีย์ ธรรมเมธา. (2557). *อีเลิร์นนิ่ง: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ e-Learning: from theory to practice*. กรุงเทพมหานคร: โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.
- ธัญชัช วิภัติภูมิประเทศ. (2559). การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ: กรณีศึกษานักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*, 8(2), 230-241.
- พุดติกานต์ นิยมรัตน์, จุฑาทิพย์ อาจไพรินทร์, ปุญชรสมิ์ วัชรภาพ, และ ชบาไพร รักสถาน. (2564). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19. *วารสารวิชาการสังคมมนุษย์*, 11(2), 1-16.
- พิเชษฐ แซ่ไชว, ชุศักดิ์ ยืนปาน, และ นัญญา เพียรสูงเนิน. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ในการศึกษาพยาบาลภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19. *วารสารสุขภาพและการศึกษาพยาบาล*. 26(2), 189-202.
- วราภรณ์ รัตนวิศิษฐกุล. (2545). *ความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- วรินทร์ พูลผล, และ ธนัญพัทธ์ ไคว้วนิช. (2564). การปรับตัวทางเทคโนโลยีภายหลังจากโควิด-19: กรณีศึกษานักศึกษาในระดับอุดมศึกษา. ใน มหาวิทยาลัยรังสิต, *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 16 ปีการศึกษา 2564*. มหาวิทยาลัยรังสิต. (น. 2030-2042.) กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- วิไล ธรรมมาจา. (2564). การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสารศิลปศาสตรปริทัศน์*, 16(2), 1-17.

Jiang, N. (2022, September 2). *Interview*. Telephone conversation.

Ren, Z., Bunpiem, S. & Mahakhan, P. (2012). A study of cross-cultural adaptation of Chinese Students in Thailand: Case study Burapha University. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences*, 20(34), 185-201.

Zhang, Y. (2011). *The adaptation process of Chinese students studying in Thailand*. (Master's thesis). Mahidol University, Bangkok.